

Світлана ГЕРЧАНІВСЬКА

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки і менеджменту

Леся НИКОЛИН

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

спеціальності «Економіка»

ВП НУБіП України «БАТІ»

м. Бережани

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Процеси глобалізації ринку та нестабільність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність застосування стратегічного управління для підвищення ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств. Мета стратегічного управління полягає у забезпеченні життєдіяльності підприємств у довгостроковій перспективі шляхом створення програми заходів, спрямованих на своєчасну реакцію на зміни, що відбуваються на ринках сільськогосподарської продукції, послуг, технологій, інновацій тощо.

Виділяють такі наукові положення стратегічного управління:

1. Стратегічне управління дає чітке уявлення про стратегічний потенціал розвитку підприємства, його майбутнє положення і можливість існування в конкурентному середовищі в довгостроковому періоді.

2. Система стратегічного управління – це своєрідна філософія існування підприємства, політика ведення бізнесу, що базується на розробці стратегії розвитку на засадах системного і підприємницького підходів, високому професіоналізмі менеджерів із залученням всього персоналу до прийняття й реалізації стратегічних рішень.

3. Функціонування системи стратегічного управління вимагає створення відповідного підрозділу, функції якого пов'язані з постійними дослідженнями зовнішнього середовища, розробкою і реалізацією стратегічних планів розвитку підприємства [2].

Стратегічне управління – це перш за все складна система, у якій відбуваються процеси аналізу, розробки, реалізації та контролю стратегій, спрямованих на досягнення місії та цілей підприємства. При цьому для кожного з підрозділів стратегічний план установлює чіткі й конкретні цілі, що узгоджуються із загальною стратегією, а для досягнення цих цілей функціональні підрозділи самостійно розробляють оперативні плани своєї діяльності. Подібна процедура управління на підприємстві дозволяє підвищити ефективність діяльності за рахунок одержання високих оперативних результатів, що забезпечують досягнення стратегічних цілей.

При розробці стратегії розвитку суб'єктів господарювання в аграрній сфері необхідно дотримуватися таких принципів: планування повинне мати системний характер й орієнтуватися на досягнення загальної мети господарювання; у процесі розробки стратегічних планів необхідно враховувати думки і побажання усіх учасників ведення господарської діяльності; процес планування має забезпечуватися безперервно в межах встановленого циклу, а розроблені плани мають змінювати або доповнювати один одного.

Вибір стратегії сільськогосподарських товаровиробників значно залежить від природно-кліматичних умов, змін у демографічному та соціально-культурному середовищі, оскільки продукція сільського господарства забезпечує фізіологічну потребу населення і складає основу його життєзабезпечення; реалізація обраних стратегій пов'язана з високим рівнем ризику, оскільки сільськогосподарське виробництво відрізняється сезонністю; сільське господарство має більш низьку доходність, порівняно з іншими галузями, високу капіталомісткість, тривалий період обороту капіталу [3].

Отже, стратегічне управління є головним підходом ефективної адаптації до мінливості та невизначеності зовнішнього середовища, забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств в умовах конкуренції. Основними стратегічними напрямками ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств є: удосконалення методів господарювання; підвищення якості

продукції відповідно до міжнародних стандартів через упровадження енергозберігаючих та ресурсощадних технологій виробництва і застосування новітніх досягнень у техніці та обладнанні; врахування особливостей потреб споживачів залежно від регіону; вдосконалення інформаційно-обчислювальної системи планування, обліку, звітності та управління виробництвом на основі сучасного програмного забезпечення; використання державної підтримки; врахування сільськогосподарськими підприємствами свого геополітичного становища, природно-кліматичних умов та забезпеченість трудовими ресурсами, науковим потенціалом. З метою покращення стратегічного управління більше уваги потрібно приділяти використанню мережевих інструментів, які дають можливість аграріям формувати сприятливий інформаційний простір.

Список використаних джерел

1. Белко І. А. Теоретичні засади і практичні підходи до розвитку стратегічного управління в підприємствах. *Європейський журнал економіки та менеджменту*. 2017. Вип. 2. С. 45-54.
2. Мікловда В. П., Брітченко І. Г., Кубіній Н. Ю., Дідович Ю. О. Ефективність стратегічного управління підприємствами: сучасні проблеми та перспективи їх вирішення: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2013. 218 с.
3. Свірідова С. С., Толстова С. А. Сучасні інструменти стратегічного управління сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка: реалії часу*. 2017. № 2 (30). С. 109-116.